

П Р О Т О К О Л № 17
от заседание на Общински съвет Стара Загора, проведено
на 20 декември 2012 година

ПО ТОЧКА 15 ОТ ДНЕВНИЯ РЕД:

План за действие на Община Стара Загора в изпълнение на областна стратегия за интегриране на ромите и гражданите живеещи в сходна на ромите ситуация.

**Вносител: Живко Тодоров –
Кмет на Община Стара Загора**

Общински съвет прие

Р Е Ш Е Н И Е № 536

На основание чл. 21, ал.1, т.12 от ЗМСМА Общински съвет Стара Загора приема:

1. План за действие на Община Стара Загора в изпълнение на областна стратегия за интегриране на ромите и гражданите живеещи в сходна на ромите ситуация /2012-2014 г./, съгласно Приложение 1, неразделна част от решението.
2. Упълномощава Кмета на Общината да извърши всички последващи действия

Гласуване: За – 44, против – 1, въздържал се – 1.
Приема се.

ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

**НА ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА
РОМИТЕ И ГРАЖДАНИТЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА
РОМИТЕ СИТУАЦИЯ
(2012 – 2014 ГОДИНА)**

I. Въведение

Настоящият план за действие на община Стара Загора за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение (2012-2014), наричан по-нататък Плана, е неразделна част от Областната стратегия на област Стара Загора в изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020г.). Стратегията прилага целенасочен интегриран подход към гражданите в уязвимо положение, която се прилага в рамките на по-общата стратегия за борба с бедността и изключването, и не изключва предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Планът за действие на община Стара Загора за интегриране на българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение (2012-2014г.) отчита ситуацията на тази общност в общината от социално-икономическа и демографска гледна точка.

Като основна непосредствена целева група на Плана са идентифицирани български граждани от ромски произход и други в уязвимо социално-икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Настоящият план за действие задава основни принципи на общинската политика за равноправно интегриране на българските граждани от ромски произход и други в уязвимо социално-икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация. Интегриран териториален подход, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, съобразени с местните особености и нужди, включително на най-нуждаещите се, с цел постигане на видима промяна на конкретно населено място /квартал, махала/.

Той е резултат от съвместните усилия и партньорство между общината, Дирекция СП, Дирекция БТ, училищата и детските градини на територията на общината.

Планът е отворена система и подлежи на допълнение и актуализиране. Той следва динамиката на промяната в развитието на различните показатели, които определят възникването на нови потребности.

Основните приоритети на плана за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение са:

- повишаване на образованието
- здравния статус
- жилищни условия
- заетост
- върховенство на закона и недискриминация
- култура и медии
- закрила на детето

II. Анализ на ситуацията в община Стара Загора

Община Стара Загора е разположена в южна централна България. Град Стара Загора е разположен в южните склонове на Сърнена Средна гора в Старозагорското поле. Има важно природо-географско и стопанско значение за региона и страната.

Община Стара Загора заема територия от 1 019,4 км². В Община Стара Загора има 51 населени места – 1 град и 50 села. Броят на населението в общината по данни от последното преброяване през 2011г. е 160 108 жители, като основната част – 86,36 % от населението е съсредоточено в града, при средно за страната 72,50 % за града и 27,50% за селата.

При разглеждане на десетгодишен период (2001-2011) се очертава трайна тенденция на намаляване броя на населението на общината като цяло. Това намаление е почти еднакво за населението в града и селата, което определя относително постоянно съотношение между градското и селското население през периода.

В териториално отношение населението е концентрирано преди всичко в града и 7 села с население над 900 души. Забелязва се обезпокоителен процес на обезлюдяване на малките села, разположени в по-отдалечените краища на общината.

Продължава тенденцията на намаление на населението. На фона на повишена раждаемост от 2006г., през периода 2000 – 2009 г. се запазва постоянна, относително висока обща смъртност, което определя отрицателния естествен прираст. Въпреки това, за наблюдавания период стойностите на този показател за община Стара Загора са два пъти по-ниски от тези за областта.

По отношение на общата смъртност през 2009 г. е най-висок е броят на умиращите във възрастовата група над 60 години – 84,69%, следвана от възрастовата група 55-59 години – 5,20 %. Висок е процентът на починалите във възрастовите групи 40-49г. и 50-54г. – съответно 3,15 % и 3,80 %.

Умрели деца под 1 година и детска смъртност за Община Стара Загора 2000-2009г.

Показател	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Брой умрели деца под 1 год.	14	15	17	19	12	18	7	20	11	14
Детска смъртност /на 1000 живород./%	9.0	10.4	12.2	13.6	8.2	12.1	4.3	12.0	6.3	7.8

Посочените данни определят детската смъртност в общината като една от проблемните сфери. Показателят за община Стара Загора през периода, с малки изключения, запазва високи стойности, които са съизмерими или над средните за страната. През 2009г. в общината са починали общо 14 деца до 1 годишна възраст.

Водещите причини за детската смъртност са:

- Някои състояния, възникващи в перинаталния период – 5 (323 на 100 000)
- Болести на дихателната система /пневмонии/ - 4 (258,4 на 100 000)
- Вродени аномалии - 3 (193,8 на 100 000)

Тези три групи заболявания обхващат 85,71 % от причините за умирация при децата до 1 година.

Броят на починалите деца във възрастовата група от 1 до 5 години за периода 2007-2009г. е съответно – 3 за 2007г., 1 за 2008г. и 2 за 2009г.

Негативното влияние върху здравословното състояние на децата оказват ранните бременности, високият процент недоносени и деца с вродени малформации, недостатъчно наблюдение и грижи за децата до 1 година.

Както за страната, така и в община Стара Загора, се запазва тенденцията към увеличение на извънбрачните раждания. За 2009г. брачните раждания са 914, а извънбрачните – 873. В Общината през 2007 г. има 127 раждания на майки под 18 годишна възраст. За 2008г. техният брой е 110, а през 2009г.- 112. През 2009 г. общо в общината са сключени 617 брака, което е с 16 по-малко от предходната година и с 211 по-малко от сключените през 2000г. Броят на разводите е 301, със 102 по-малко от 2008 година, но със 175 повече в сравнение с 2000г.

Възрастовата структура на населението в Община Стара Загора показва постоянна тенденция към застаряване, въпреки наблюдаваното повишение на раждаемостта след 2006г. Демографската картина за общината, както и за цялата страна е неблагоприятна, населението застарява, както в резултат на естествените процеси на раждаемост и смъртност, така и в резултат на засилените емиграционни процеси. По данни на НСИ населението на община Стара Загора при последното преброяване през 2011г. е 160 108 души. 63,78 % от живеещите в общината са в трудоспособна възраст. Относителният дял на хората в над трудоспособна възраст е 22,23%, а на населението в под трудоспособна

възраст до 15 год. е 13,99%. Остаряването е по-силно изразено в селата, отколкото в града. Относителният дял на възрастното население над 60 години в селата е повече от 2 пъти по-голям, в сравнение с града (38,40 % в селата и 19,68 % в града).

Съотношението между населението в под и над трудоспособна възраст през периода 2000-2009г. се запазва относително постоянно в полза на това над 60 години със средна разлика 4,97 %. Това определя регресивен тип възрастова структура. Демографското остаряване на населението, поставя допълнителни изисквания пред структурата на здравните потребности, поради обстоятелството, че възрастните хора са носители на повече от едно хронично заболяване, което води и до по-големи разходи за здравно обслужване.

Както е известно, информацията за етническия състав от последното преброяване на населението (2011г.) показва данни по самоопределение, които не отразяват реалното съотношение на етническите групи. Към 1 февруари 2011г. от общия брой на населението в България 7 364 570 души, като българи са се самоопределили 5 664 624 души (84,4%), като турци – 588 318 души (8,8 %) и 325 343 души (4,9%) са се самоопределили като роми (цигани). Според същото преброяване, българската етническа група в община Стара Загора обхваща 91,32% от населението, ромската – 5,83%, турската – 1,94%, други – 0,43%. От населението на общината 13 788 човека не са отговорили на въпроса по отношение на етническа принадлежност.

Според наблюденията на експерти и на НПО, реалното ромско население в община Стара Загора е по-многобройно от данните по самоопределение (2011), и е значително над средния дял за страната (4,9 %).

Населението в общината съхранява наблюдаваните тенденции за страната – да мигрира към големия град. Най-голяма концентрация има в града и 7 села с население над 900 жители. В 6 села, разположени в периферията на общината, населението непрекъснато намалява и към момента е под 100 жители, като основният процент от тях е във възрастовата група над 60 години.

Концентрацията на децата и младежите в по-големите населени места позволява по-добре да се организира предоставянето на услуги, предназначени за тях и техните семейства, но неблагоприятното тук е, че този миграционен процес води до обезлюдяване и застаряване на много селища и в тях вече става невъзможно да се поддържа училище, здравна служба, културни заведения, което ги оставя без каквато и да е съпътстваща социална инфраструктура.

Анализът на данните показва основните демографски проблеми в общината, имащи пряко отношение към социалната политика и системата

на социалните услуги и към потребностите на населението от социални, здравни и др. услуги:

- застаряване на населението и регресивен тип възрастова структура;
- ниска раждаемост и висока детска смъртност;
- висока обща смъртност и отрицателен естествен прираст;
- прогресивно намаление на относителния дял на лицата в под трудоспособна възраст;

Общият брой на регистрираните безработни към 01.01.2012г. е 4 659 – 5,9 на сто от икономически активното население. Регистрираното спрямо 2009г. увеличение е с 1,48 пункта.

Разпределението по групи в неравностойно положение е както следва:

- брой регистрирани безработни лица с начално образование – 571
- брой регистрирани безработни лица с основно образование – 672
- брой регистрирани безработни лица със средно образование – 2 465, от които 602 без професия
- брой регистрирани безработни лица с увреждания, документирани с ТЕЛК – 163
- брой регистрирани безработни лица, обект на ежемесечно социално подпомагане – 136, от които 66 бр. от гр. Стара Загора
- брой майки с деца до 3 годишна възраст – 155, от тях самотни родители – 3 бр.

Демографските процеси, заболяемостта и физическото развитие са трите основни групи показатели за оценка на здравето на населението. Увеличаващата се група на възрастни над трудоспособна възраст, респективно увеличава потребността от гериатрична помощ. Процесите на стареене се проявяват по силно в селата, където в значителна част няма детско население и най-младата възрастова група започва след 40 години.

Ясно е, че подобна възрастова структура поражда множество допълнителни медико-социални, икономически, психологически и правни проблеми. Възрастните хора са носители на повече от едно хронични заболявания. Това значително променя и вида на здравните потребности и отправя определени изисквания към тяхното задоволяване.

Структурата на системата за здравното обслужване в община Стара Загора е представена в таблиците по-долу.

Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ в община Стара Загора.

община	Брой по здравна карта		Брой регистрирани в РЦЗ (физ.лица)			
			В инд. практики		В групови	
	лекари	дентални	лекари	дентални	лекари	дентални

Стара Загора	86	116	146	183	6	20
В т.ч. в градовете	70	99	122	172	6	20
В селата	16	17	24	11	0	0

Лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ в
Община Стара Загора.

община	ИПСМ П	ИПСД П	ГПСМ П	ГПСД П	МЦ	ДЦ	МДЦ	ДКЦ	МДЛ	МТЛ	ХОСПИС И
Стара Загора	269	6	5	0	29	2	3	3	16	18	5

Осигуряването на достъп на населението до базисни здравни грижи, осъществявани в първичната медицинска помощ е първостепенна задача на всяка здравеопазна система.

Настоящото състояние на системата в община Стара Загора се характеризира със следните особености:

- Броят на регистрираните практики за първична медицинска и дентална помощ надвишава минималния брой по досега действащата ОЗК. Най-голямо е надвишението в града, в селските райони броят на регистрираните практики е близък до броя на ОЗК.

- Наблюдава се недостатъчен брой регистрирани дентални практики в селата. Броят им към момента е под определения минимум в ОЗК. Броят на регистрираните дентални практики в града значително надвишава минималния брой по ОЗК.

- При разработването на ОЗК е предвидено средният брой население, обслужвано от 1 лекар да е 1 720 души, а средното разстояние между центровете на лекарски практики и най-отдалечените от тях населени места да не надвишава 10 км.

- Специализираната извънболнична помощ е основен интегриращ елемент в системата на здравеопазване, който да осигури на населението достъпна и качествена медицинска помощ и да позволи да се намалят потребностите от значително по-скъпата болнична помощ чрез активна профилактика, ранна диагностика и адекватно и ефективно лечение в амбулаторни условия.

- Въпреки наличието на значителен брой лекари, работещи в специализираната извънболнична медицинска помощ и непрекъснато увеличаващият се брой на оказваните здравни услуги, в системата съществуват редица проблеми, свързани основно с достъпа и качеството на оказваните здравни услуги – нарастване на броя на хоспитализациите, на

случаите с късна диагностика и настъпващи усложнения и в крайна сметка влошаване на здравния статус на населението.

- Регистрирани са голям брой индивидуални специализирани практики за сметка на ДКЦ и МЦ, което води до лоша координация и нарушаване на интегритета на медицинските дейности.

- Съществуват потребности от специализираната неотложна извънболнична помощ, но такава не е регламентирана и не е създадена организация за осигуряването и.

Системата на здравното обслужване на община Стара Загора включва следните лечебни заведения за болнична помощ - една МБАЛ - публична собственост, две МБАЛ - частна собственост, две специализирани болници - частна собственост, една специализирана болница – общинска собственост, три центъра – общинска собственост

На територията на община Стара Загора към 01.02.2012г. функционират 10 детски ясли и 4 яслени групи в ОДЗ. Всички те се намират на територията на гр. Стара Загора с изключение на една яслена група в ОДЗ „Лилия”, с. Хрищени. В десетте заведения функционират 35 дневни и 6 седмични групи и се отглеждат деца на възраст от 10 месеца до 3 години. През 2007г. броят на децата в детските ясли е бил 544, а към 01.02.2012г. – 826. Необходимостта от осигуряване на нови места в детските ясли наложи разкриване на две нови групи през м. Септември 2007г. в ДЯ № 2 и ДЯ № 9 и на нова детска ясла през 2010г. в сградата на закрития през 2008г. ДДЛРГ „Надежда”.

Детската кухня приготвя храна за 1000 деца на възраст от 10 месеца до 3 години. Услугата се предоставя от кухня - майка и 12 филиала, разположени в различни квартали на града.

Броят на лицата с трайни увреждания в Община Стара Загора към 31.12.2009г. по данни на Д „СП” Ст. Загора е 10 768, от тях със сензорни увреждания са 1 184. По отношение на лицата с множествени увреждания, с умствена изостаналост и с психични заболявания в Д „СП” Ст. Загора не се води статистика и техният брой не би могъл да бъде проследен. По данни на ТЕЛК информация за лицата и децата с увреждания може да бъде предоставена само на ниво област.

Брой деца с увреждания, отглеждани в семейна среда по данни на
Д „СП” Стара Загора

година	2007	2008	2009	2010
Вид на увреждането				
Деца с физически увреждания	173	196	234	109
Деца с множествени увреждания	2	2	21	9
Деца с умствена изостаналост	12	10	13	5
Деца с психични заболявания / разстройства	19	16	22	11

Общо	206	224	290	134
------	-----	-----	-----	-----

Информацията в горната таблица е по данни на Дирекция “Социално подпомагане” Стара Загора на база подадени молби за изготвяне на оценки по ЗИХУ. В тази бройка не са включени децата с увреждания, настанени в специализирани институции. Проследяването на данните за трите поредни години показва тенденция на увеличение на броя на децата с увреждания, като това е по-силно изразено при децата с физически увреждания и с множествени увреждания.

По данни от преброяването през 2011 г. в община Стара Загора преобладава населението със средно образование – 46,89% и висше – 22,68%. Процентът на хората с незавършено начално образование е 4,58% и неграмотните са 1,02%. Хората с основно образование са 18,74%. Относително високо е равнището на образование в общината – делът на хората със завършено средно и висше образование е над половината от населението (69,57% според преброяването през 2011 г.), а неграмотните и хората с незавършено начално образование са 5,6%.

На територията община Стара Загора има общо 76 образователни институции, от които 26 детски градини; 3 Начални училища, 19 ОУ, 7 СОУ, 3 Гимназии, 11 Професионални училища, 1 Спортно училище, 1 Помощно училище, 2 частни колежа, Висше училище - колеж "Телематика" и Тракийски университет.

Детските градини (седмични, целодневни, ОДЗ) са 26 на брой, от които 3 са в села, и обхващат 4 300 деца във възрастовата група от 3 до 7 годишна възраст. В гр. Стара Загора функционира и една Частна детска градина „Ян Бибиян”.

Предучилищното образование – в детските градини обхванатите деца са 890, а в училищата 460 деца.

Основното образование в общината се извършва в общо 26 училища, в т.ч. 1 частно, от които 15 са в гр. Стара Загора и 8 в селата. Началните училища са 3.

Средното общо образование е представено от два типа училища – 8 средни общообразователни училища (СОУ), от които едно частно училище в с. Кирилово, 3 Гимназии (природоматематическа, езикова гимназия и др.) и Спортно училище.

Професионалното образование се извършва в 11 професионални гимназии (със съответен профил), две от които частни, осем държавни и една общинска, разположени в гр. Стара Загора.

Общият брой на учениците в Община Стара Загора е 18 450.

В гр. Стара Загора се намира Помощно училище „Любен Каравелов” със 105 деца. По своето предназначение и същност помощните училища са специални училища, които предоставят обучение на децата с по-леките степени на умствена изостаналост.

В средишните училища се обучават ученици от I до VII клас, които пътуват от други населени места, в които няма училище. В община Стара Загора средишните училища са 18.

На територията на община Стара Загора е разкрит и осъществява дейност Ресурсен център - Стара Загора. В момента в него работят 41 ресурсни учители в 20 училища и 16 детски градини.

В изпълнение на Националния план за интегриране на деца със специални образователни потребности от 2004г. Стара Загора е определена за пилотна община. През учебната 2006/2007г. в осем общински училища и две детски градини се обучават 42 деца със специални образователни потребности, от които 36 в 12 общински училища и 6 – в 2 детски градини.

През 2007/2008 г. децата са 78, от които 6 – в детски градини и 72 – в общински училища. Усилията на педагозите в отделните училища са насочени към постигане на промяна в нагласите на учениците и родителите в подкрепа на интегрираното обучение.

По данни на МОМН през учебната 2011/2012 година, децата със специални образователни потребности, посещаващи общинските детски градини и училища на територията на община Стара Загора, са 278 и са разпределени както следва:

- Детски градини – 30 деца, от които:
  - ЦДГ – 17 деца;
  - СДГ – 11 деца;
  - ОДЗ – 2 деца.
- Училища – 248 деца.

Процесът на интеграция на ромските деца в Стара Загора започва през 2001 г. чрез пилотен проект на Фондация “Дъга”. Всяка година Община Стара Загора сключва Споразумение за сътрудничество с Фондация “Дъга”. В резултат на партньорството в проекта “Свободен достъп на ромските деца до всички училища на град Стара Загора” през учебната 2005/2006 г. са включени 205 деца, обучавани в 8 общински училища. За по-пълния обхват и за успешно овладяване на учебния материал децата от ромски произход се включват в полуинтернатните групи в приемните училища. С цел разясняване необходимостта от образование се провеждат срещи с родителите в ромските квартали.

През учебната 2006/2007 г. по проекта работи Фондация “Лозенец”, като обхванатите деца са 204, обучавани в 10 общински училища, през 2007/2008 г. – 219 деца в 13 училища, през 2008/2009г. – 214 деца, през 2009/2010г. – 212 деца и през 2011/2012г. – 157 деца.

Община Стара Загора работи успешно в посока интегриране на децата и учениците от етническите малцинства. От 17 юни 2011 година стартира европейският проект „Заедно напред”, финансиран от ЕСФ по ОПРЧР. На децата се предлагат извънкласни и извънучилищни форми на

обучение с цел успешна социализация и активизиране процеса на интеграция чрез образование.

Статистиката на отпадналите ученици през последните три учебни години в общината по данни на РИО Ст. Загора показва, че техният брой се запазва като относително постоянна величина. Все още остава изключително сериозен проблемът с трайно не посещаващите училище ученици, които са застрашени от отпадане от училище.

Анализът очертава следните проблеми и неблагоприятни тенденции в сектор Образование:

- Неравномерно разпределение на учениците в училищата.
- Голям брой на отпадналите от образователната система ученици от прогимназиален етап от училища, в които обучаващите се са от ромски произход.
- Невъзможност за системен контрол за обхващане и задържане в училище на децата до 16-годишна възраст от някои етнически малцинства. Невъзможност за реализация след средно образование.
- Напускане на училище от все повече ученици поради липса на мотивация за учене или по социални причини.
- Недостатъчен брой педагогически съветници, психолози и логопеди.
- Все още недостатъчно разбиране от страна на родителите за необходимостта от интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности и деца от етнически малцинства.
- Недостатъчна работа с родителите.

По данни на ТСБ ст. Загора, в края на 2008 г., общият брой на жилищата в община Стара Загора е 75 130, от които 73 033 са частна собственост.

Към същата година полезната площ на жилищата в общината е 4 828 000 кв.м., средната полезна площ на едно жилище е 64,26 кв.м. Жилищната площ на жилищата в община Стара Загора е 3 024 000 кв.м., а жилищната площ на едно жилище е 40.25 кв.м, Основен показател за жилищна осигуреност на населението е жилищната площ средно на човек. Жилищната площ на човек от населението за общината е 18,33 кв.м.

Основната част от жилищата са частна собственост – 97,20 %. Около 1,1 % от жилищата са общинска собственост. Общинският жилищен фонд включва общо 800 жилища, с настанени в тях наематели, в т.ч.: 725 бр. апартаменти и 75 бр. къщи.

Съгласно регистрите, които се поддържат в Община Стара Загора, броят на картотекираните граждани, които чакат да бъдат настанени в общински жилища достигна почти 4000, при пълна липса на свободни жилища за настаняване. Жилищните нужди на семействата на настанените наематели в почти 100% от случаите са по-големи от предоставената им

под наем жилищна площ. Има случаи на настаняване на повече от едно семейство в едно жилище.

Проблемите в общинската жилищна политика не могат да бъдат решени краткосрочно. Наличният жилищен фонд е остарял и силно амортизиран. Основната част от наемателите на общински жилища са с минимални доходи и нямат възможности да вложат средства за поддръжка. Къщите почти изцяло са строени в началото на миналия век и са в изключително лошо състояние. Необходимо е да се предприемат действия по събаряне на опасните жилищни сгради, но поради липса на възможности за пренастаняване, действията в тази посока са изключително предпазливи.

Структурата на собствеността ограничава възможностите на общинските власти да провеждат социална жилищна политика. Община Стара Загора е изключително затруднена да осигури жилища на нуждаещите се. Огромният дял частна собственост поставя с особена острота проблема за “социалните жилища”. През последните години общинските жилища са разпродадени и сега тяхното количество е символично. Общината не може да задоволи най-елементарни жилищни потребности на млади и социално слаби семейства, на лица с различна степен на увреждания. Общински жилища в момента не се строят. Факт е и това, че сегашната система за изграждане на общински жилища е в дълбока криза. Тя няма нито надеждно осигурени ресурси, нито пък е присъща за модерното европейско управление на общините. Необходима е алтернатива, в която общината да е партньор или помощник за изграждане на социални жилища: учредяване право на строеж срещу обезщетение с готови жилища, учредяване право на строеж на нуждаещи се граждани за изграждане на жилища по стопански начин в кв. „Лозенец”, участие в програми за осигуряване на външно финансиране.

При първоначалния анализ на социо-демографската и икономическа картина на областта се очертават някои типични рискове за лица в неравностойно положение: неравностойна позиция на пазара на труда, живеещи в изолирани общности, многодетство, трайна липса на собственост и доходи, противообществени прояви, рискове, засягащи децата и много лица в институции. На основата на тези характеристики се обособяват няколко рискови групи. Повечето от тях имат социално-икономически корени. Анализът не цели да направи пълна класификация на рисковите групи, а да очертае някои приоритетни потребности от социална защита, както и необходимостта от развитието на конкретни социални услуги.

В община Стара Загора към момента се намират 8 специализирани заведения за отглеждане на деца: Дом за медико-социални грижи за деца, гр. Стара Загора, Дом за деца, лишени от родителска грижа „Незабравка”, Дом за деца, лишени от родителска грижа „Българка”, Дом за деца, лишени

от родителска грижа „Мария Терезия”, Дом за деца, лишени от родителска грижа „Теофано Попова”, Дом за деца с умствена изостаналост, с. Петрово, Дом за деца с умствена изостаналост, с. Сладък кладенец, Център за настаняване от семеен тип „Малък групов дом” – 5 броя. С изключение на ДДУИ с. Петрово и ДДУИ с. Сладък кладенец всички останали заведения се намират на територията на гр. Стара Загора.

Към м. Април 2010г. по данни на самите институции в тях трайно са настанени 529 деца на възраст от 0 до 18 години и 39 младежи над 18 год. 266 деца (46,18 %/) са от община Стара Загора, 158 деца (27,43 %) са от други общини в Старозагорска област и почти същия дял – 152 деца (26,39 %) са от други области в страната.

Обобщени данни за настанявания на деца от община Стара Загора
2007-2010г.

Показател	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.
Деца, настанени в СИ в същата община	79	151	59	30
Деца, настанени в СИ в същата област извън общината	0	0	0	0
Деца, настанени в СИ в друга област	4	4	5	0
Деца, настанени в други заведения /СУЩ/	3	6	9	0

Анализът на данните в таблицата, предоставени от ОЗД Ст. Загора показва, че децата от общината се настаняват приоритетно в намиращите се тук институции. Настаняванията в заведения извън областта са единични, най-често в случаите, когато това се налага поради необходимост от предоставяне на специфични услуги /за деца със зрителни увреждания или необходимост да продължат образованието си след 16 год. възраст в СУЩ/.

По информация предоставена от Д ”СП” в страната, към настоящия момент 14 деца от община Стара Загора се намират в институции в други области. От тях в ДДУИ – 6, в ДДЛРГ – 6, в ДДФУ – 1 и в ДМСГД – 1. Три от децата навършват 18 години през 2010г.

Наблюдава се трайна тенденция да се настаняват за отглеждане деца от ромски произход в домовете. От настанените в институциите в Стара Загора към момента делът на децата от ромския етнос е 69,21 на сто. Основните причини са бедност, трайна безработица на родителите, недостатъчен родителски капацитет, лоши битови условия и преценка за риск за отглеждането на децата от социалните работници. Често тези деца не посещават детска градина и са в риск от отпадане от училище. За да се

подпомогне превенцията на настаняването и да се създадат условия за тяхното социално включване, е нужно да се използват пълно ресурсите на образователната система. За целта е необходимо да се повиши ефективността на партньорството между двата сектора, тъй като ресурсите и на образователната система, и на социалните услуги не са достатъчни.

Делът на децата от български произход е 23,84 на сто, от турски – 5,63 на сто, а 1,32 % са от друг произход.

Анализът на настаняванията показва, че значителна част от децата престояват в домовете над две години. Данните показват, че за по-голямата част от децата, които не са оставени за осиновяване, контактът с родителите не е прекъснат. Степента на ангажираност и отговорност на семейството обаче е различна и е необходимо да се развива връзката на родителите с децата. Същевременно с настаняването на детето в институция, е много сложно да се установи контакт и да се мотивират родителите да възстановят отношенията дете/родител. Трябва да се развиват услуги за директна работа в общността с цел превенция на изоставянето и реинтеграция на настанените деца чрез изграждане на родителски умения, предоставяне на алтернативни форми на грижа, използване на ресурсите на междусекторно партньорство между детските градини, училищата, социалните служби и дирекциите „Бюро по труда” и „Социално подпомагане”.

Специална група са децата, трайно настанени в специализирани институции, чиито семейства живеят извън общината или извън областта. Това са 310 деца към края на 2009г., отглеждани във всички институции на територията на общината. Семействата на значителна част от тях не поддържат контакти с детето. Значителна част от децата са оставени за осиновяване, но това е почти невъзможно, предвид тежките им и множествени увреждания. Това се подкрепя от данните за периода на престой в институцията – над 4 години. За тези деца алтернативата е развитие на друг тип социални услуги.

По данни на Дирекция ”Социално подпомагане” за периода 2007 – 2010 година в Дома за медико-социални грижи в Стара Загора са били настанявани по различно време общо 126 деца.

Анализът на настаняванията през последните 4 години показва, че основно в ДМСГД Ст. Загора се настаняват деца, чиито семейства живеят на територията на община Стара Загора. За 2007г. това са 64,29 % от настанените деца, за 2008г. – 53,49 %, за 2009г. – 62,5 % и за 2010г. – 44,44 %. За същия период настанените деца от областта са съответно за 2007г. – 28,57 %, за 2008г. – 39,53 %, за 2009г. – 25,00 % и за 2010г. – 33,33 %. Най-голям е броят на настанените деца от община Казанлък – 14, община Раднево – 8, община Чирпан и община Мъглиж - по 6 деца и община Братя Даскалови – 3 деца.

За периода 2007-2010г. се наблюдава тенденция за увеличаване на относителния дял на настанени деца от други области. За 2007г.- 7,14 %, за 2008г. – 6,98 %, за 2009г. 12,5 % и за 2010г. – 22,22 %.

От децата, които в момента пребивават в ДМСГД Ст. Загора от общината са 43,86%, 39,77 % са от общините в областта, а 16,37 % са от други области. Най-голям е броят на децата във възрастовата група 0-3 год. – 112 (65,50 %), следвани от възрастовата група 4-7 год. – 49 (28,65 %) и 8-18 год. – 10 (5,85 %).

По отношение на етническия произход 114 деца (66,67 %) са от ромския етнос, 46 деца (26,90 %) са българи, 7 деца (4,09 %) са турци и 4 (2,34 %) са от други етноси.

Анализът на настаняванията на децата в ДМСГД Стара Загора показва, че около 45 % от децата се настаняват на възраст под 3 месеца. Близко две трети от децата са настанени директно от болницата. 35 % от децата са настанени за медицинска грижа или поради увреждане. Около 30 % от децата са с престой в институцията между 2-4 години. Приблизително 20 % са с престой над 4 години. Това обикновено са деца с увреждания, за които не съществува приемлива алтернатива за институционална грижа, както и други услуги, които им биха дали възможност да се върнат в дома. От ромски произход са 66,67 % от децата в дома, по-голямата част са настанени поради бедност на родителите. Независимо, че нямат здравословни проблеми, за тях почти липсват кандидати за осиновяване. Кризисните настанявания са при около 10 на сто от децата; Приблизително 50 % от децата нямат контакт с родителите / семейството си. При 20 % тези контакти са нередовни. Почти половината от настанените деца имат братя и сестри, които се отглеждат в други институции.

Основните идентифицирани необходими услуги са - Превенция на изоставянето на ниво родилен дом; Подкрепа на семейства в риск (многодетни социално слаби семейства, непълнолетни майки, самотни родители) след раждането на детето с цел превенция на изоставянето; Развиване на услугите в дома към социализация на децата; Поддържане и развитие на връзката с биологичното семейство на детето; Интегриране на детето в семейната среда; Изграждане на родителски капацитет и умения за отговорно родителство; Подкрепа на семействата при социалните им проблеми.

В община Стара Загора има четири дома за деца лишени от родителска грижа – ДДЛРГ „Незабравка”, ДДЛРГ „Мария Терезия”, ДДЛРГ „Българка” и ДДЛРГ „Теофано Попова”, в които към момента са настанени общо 221 деца. В четирите ДДЛРГ за периода 2007-2010г. са настанени общо 137 деца по данни на Д „СП”.

Анализът на настаняванията през последните 4 години показва, че в четирите ДДЛРГ в Ст. Загора се настаняват деца от всички области в страната. Настанените деца с адрес на родителите в Стара Загора за 2007г.

са 39,09 %, за 2008г. – 56,82 %, за 2009г. – 58,06 % и за 2010г. – 66,67 %. За същия период при настанените деца от областта се наблюдава намаление като относителният им дял за 2007г. – 36,59 %, за 2008г. – 20,45 %, за 2009г. – 12,90 % и за 2010г. – 9,52 %. Най-голям е броят на настанените деца от община Казанлък – 10, община Чирпан – 7, община Гълъбово- 5, община Мъглиж – 4 деца. За периода 2007-2010г. относителния дял на настанени деца от други области е около $\frac{1}{4}$ от всички настанявания и се запазва относително постоянен. За 2007г.- 24,39 %, за 2008г. – 22,73%, за 2009г. 29,03 % и за 2010г. – 23,81 %.

От децата, които в момента пребивават в ДДЛРГ Ст. Загора от общината са 61,54 % (136 деца), 22,17 % (49 деца) са от общините в областта, а 16,29 % (36 деца) са от други области. Най-голям е броят на децата във възрастовата група 8-18 год. – 166 (66,94 %), следвани от възрастовата група 4-7 год. – 80 (32,26 %) и 19-30 год. – 2 (0,80 %).

По отношение на етническия произход 173 деца (71,49 %) са от ромския етнос, 61 деца (25,21 %) са българи и 8 деца (3,30 %) са турци.

Анализът на настаняванията на деца в ДДЛРГ в Стара Загора показва, че около 30 на сто от децата са преместени от друга институция. Кризисно са настанени една четвърт от децата. Поради бедност са настанени около 45 % от децата в домовете, което показва, че влиянието на този фактор нараства с увеличаване възрастта на децата. Приблизително половината деца са настанени директно от семейството. 60 на сто от децата са от общината, а 16 на сто са деца от други области. Значителна част от настанените деца са в домовете със свои братя и сестри. Почти 40 на сто от децата престояват в домовете над 2 години. 70 на сто от настанените деца са от ромския етнос, което налага необходимостта от планиране и разкриване на превантивни и алтернативни услуги. Около половината от децата нямат контакт с родителите си.

Основните идентифицирани потребности са насочени към развитие на връзките с биологичното и/или разширено семейство; Подпомагане на семействата за подобряване на взаимоотношенията с децата и развитие на родителски умения; Подобряване на качеството на образование на децата; Осигуряване на лично пространство и лични вещи; Организиране на живота в дома спрямо нуждите на детето, а не спрямо нуждите на институцията; Предоставяне на свободно време и избори за начина му на запълване; Изграждане на умения и навици за самостоятелен живот; Реинтеграция на детето в семейството; Подкрепа на семействата при решаване на социалните им проблеми. Работа със семействата на децата от други общини и области от ОЗД по местоживеенето им с цел изграждане на емоционална връзка и подкрепа за последваща реинтеграция.

На територията на община Стара Загора има два дома за деца с умствена изостаналост – ДДУИ с. Петрово и ДДУИ с. Сладък кладенец.

Към момента в тях са настанени 147 деца. В двете ДДУИ за периода 2007-2010г. са настанени общо 69 деца по данни на Д „СП”.

Анализът на настаняванията през последните 4 години показва, че в двете ДДУИ в Ст. Загора се настаняват деца от всички области в страната. Настанените деца с адрес на родителите в Стара Загора за 2008г. са 30,88 %, а през останалите години няма настанени деца от старозагорска община. Настанявания на деца от областта има само през 2008г. – 22,06 % от всички настанени. Най-голям е броят на настанените деца от община Казанлък – 9 и община Мъглиж – 2 деца, а от още четири общини в областта са настанени по едно дете. За периода 2007-2010г. настанявания на деца от други области са извършени през 2008 и 2009г. За 2008г. това са 47,06 %, а за 2009г. – 100 % от всички настанявания.

От децата, които в момента пребивават в ДДУИ Ст. Загора от общината са 23,13 % (34 деца), 17,69 % (26 деца) са от общините в областта, а 59,18 % (87 деца) са от други области. Най-голям е броят на децата във възрастовата група 8-18 год. – 115 (74,19 %), следвани от възрастовата група 19-30 год. – 37 (23,87 %) и 4-7 год. – 3 (1,94 %). Прави впечатление големият брой младежи над 18 год. (36 в дома в с. Петрово и 1 в дома в с. Сладък кладенец), които продължават да живеят в тези институции, независимо, че не отговарят на профила им и въпреки предприетите мерки за извеждането им и насочването към подходящи услуги.

По отношение на етническия произход 98 деца (63,64 %) са от ромския етнос, 35 деца (22,73 %) са българи, 19 деца (12,34 %) са турци и 2 (1,29 %) са от друг етнос.

Анализът на настаняванията показва, че 91 на сто от децата с увреждания са с престой над 4 години в дома и са трайно настанени. В момента за тези деца почти не съществува друга грижа, освен институционалната, особено когато уврежданията са във висока степен. Не са на лице и други алтернативни методи или начини , които да спомогнат реинтеграцията им. Отсъствието на алтернативи очертава нуждата да се работи със семействата на децата и да се развият услуги в общността в тяхна подкрепа.

Децата предимно идват в дома от биологичното си семейство или от друга специализирана институция. Кризисни настанявания в двата дома почти няма. Тези данни потвърждават факта, че тук изоставянето не е следствие на бедност, липса на жилище, безработица или други социални проблеми, а заради увреждането и здравословния проблем и нуждата от специализирана грижа.

По отношение на здравословното състояние децата са с умерена, тежки и дълбока степен на умствена изостаналост с различни придружаващи заболявания. Голяма част са деца на самотни родители, на родители с увреждания или от многодетни семейства.

Анализът на настаняванията в ДДУИ в с. Петрово и на ДДУИ в с. Сл. кладенец, показва, че 90 на сто от децата нямат контакт и са прекъснали връзката със семейството си; за почти половината от децата няма информация дали имат братя и сестри, 48 на сто от децата са с братя и сестри, отглеждани в семейството; 90% от децата идват от други институции след навършване на необходимата възраст, само 10 % идват от семейството; Около една трета са настанени поради здравословни проблеми и почти 60 на сто са оставени за осиновяване; Близо 60 % са деца от други области в страната, което прави контакта със семейството и работата по реинтеграция на практика невъзможни; Изключително голям е броят на децата, настанени от област Пловдив и област Варна; Около ¼ от децата са на възраст над 18 години и не отговарят на профила на институциите.

В община Стара Загора от 2007г. са разкрити и функционират 5 Центъра за настаняване от семеен тип, всеки с капацитет 8 места. Към момента в тях са настанени 40 деца..

От децата, които в момента пребивават в ЦНСТ Ст. Загора от общината са 56,76 % , 40,54 % са от общините в областта, а 2,70 % са от друга област. Най-голям е броят на децата във възрастовата група 8-18 год. – 59,46 %, следвани от възрастовата група 4-7 год. – 40,54 %.

По отношение на етническия произход 89,19 % са от ромския етнос, 5,41 % са българи и 5,40 % са от смесен произход.

В ЦНСТ приоритетно се настаняват деца от община Стара Загора. Братя и сестри, имащи емоционална връзка се настаняват заедно. В периода 2008-2011г. от настанените деца 6 са осиновени и 1 дете е настанено в приемно семейство.

По данни на Дирекция “Социално подпомагане” Стара Загора, на база подадени молби за изготвяне на оценки по ЗИХУ, броят на децата с увреждания за последните четири години е посочен в следващата таблица.. В тази бройка не са включени децата с увреждания, настанени в специализирани институции. Проследяването на данните за трите поредни години показва тенденция на увеличение на броя на децата с увреждания, като това е по-силно изразено при децата с физически увреждания и с множествени увреждания.

Деца с увреждания за периода 2007-2010г.

Вид на увреждането	година	2007	2008	2009	2010
Деца с физически увреждания		173	196	234	109
Деца с множествени увреждания		2	2	21	9
Деца с умствена изостаналост		12	10	13	5
Деца с психични заболявания / разстройства		19	16	22	11
Общо		206	224	290	134

По отношение на децата, регистрирани в ТЕЛК не могат да бъдат предоставени данни отделно за община Стара Загора, поради факта, че те се обработват само на областно ниво.

По данни на кметовете и кметските наместници, децата с увреждания живеещи в селата са 91.

По данни на РИО Стара Загора през учебната 2011/2012 година 278 деца със специални образователни потребности посещават общинските детски градини и училища на територията на община Стара Загора както следва:

- Детски градини – 30 деца;
- Училища – 248 деца.

Към м. Февруари 2012г. 67 деца и младежи с увреждания ползват услугите предоставени от Дневен център за деца и младежи с увреждания, Стара Загора. От тях 58 (86,57 %) са от общината и 9 (13,43 %) са от областта. По отношение на възрастта най-голям е броят на децата във възрастовата група 8-18 год.- 41 (56,94 %), следвани от възрастовата група 19-30 год. – 18 (25 %) и възрастовата група 4-7 год. – 13 (18,06 %). От всички 66 деца (91,67 %) са от български произход, 3 (4,16 %) са от ромски и 3 (4,17 %) от турски етнически произход.

„Центърът за социална интеграция на деца с увреждания” управляван от ГС „Алтернатива – 55” е с капацитет 20 места и предоставя почасови услуги на деца с увреждания.

Анализът на потребностите на тази рискова група идентифицира следните проблеми:

➤ липса на достъпна среда - повечето от родителите са скептични заради мащаба на необходимите инвестиции и разочарованието от качеството и достъпността на изградената вече среда. При недостъпна среда част от самотните майки нямат възможност самостоятелно да осигурят транспорт на децата и разчитат на помощта на роднини и приятели.

➤ липса на възможности за транспорт от селата до съответните здравни услуги и лечебни заведения;

➤ недостатъчно средства за осигуряване на необходимите здравни грижи – лекарства, специализирано лечение, голяма част от родителите са самотни и се затрудняват при плащане на наем на жилище и покриване на разходите за консумативи;

➤ заплата на личен асистент е основният източник на доходи за една част от родители.

➤ затруднен достъп до образование - част от децата във възраст, подлежащи на задължително обучение, не посещават училище;

➤ няма диференцирани услуги за деца с различни по вид и степен увреждания. Това възпира част от родителите да ползват предоставените дневни услуги.

➤ По-голямата част от децата остават изолирани в семейството;

➤ Недостатъчен брой квалифицирани кадри за работа с деца с увреждания и техните семейства;

➤ Все още недостатъчна информираност и ангажираност на обществото.

Основните потребности на децата с увреждания и техните семейства са свързани с - Достъп до образование в общо образователни училища; Равен достъп до услуги и възможности за техните връстници; Осигуряване на достъп до адекватна здравна грижа; Придобиване на умения и навици за самостоятелен живот; Осигуряване на достъпна архитектурна среда, особено в изолираните малки населени места; Осигуряване на възможности за професионална квалификация и реализация; Осигуряване на подкрепяща среда за семейството и близките на децата с увреждания; Интеграция в общността.

Сферите на интервенция за преодоляване на проблемите са: Ранна интервенция, консултиране, подкрепа за обучения и осигуряване на добра грижа; Осигуряване на повече форми на почасова и дневна грижа; Разширяване на спектъра на услуги за рехабилитация в общността; Включване на децата в системата на образование; Интеграция на децата с увреждане с връстниците им; Осигуряване на достъпна среда; Подкрепа на родителите на деца с увреждания за осигуряване на трудова заетост и на дневни грижи за децата.

През периода 2007-2009г. на ниво родилен дом в Община Стара Загора са изоставени 78 деца по данни на ОЗД Ст. Загора. През 2008 г. са регистрирани 19 случая, а през 2009г. – 24 случая, което е по-малко в сравнение с 2007г (35бр.). Въпреки това не може да се направи извод за тенденция на намаляване на изоставените деца на ниво родилен дом. От предоставените данни е видно, че от изоставените на ниво родилен дом деца за 2008г и 2009г. малко под 50 % са от населени места извън община Стара Загора. Анализът, по адрес на родителите показва, че от други общини в област Стара Загора делът на изоставените деца е 26,32 % за 2008г. и 37,5 % за 2009г., а от други области в страната съответно 15,79 % за 2008г и 4,17 % за 2009г. Делът на изоставените деца с адрес на родителите в Община Стара Загора се запазва относително постоянен през двете години, съответно 57,89 % за 2008г. и 58,33 % за 2009г.

Проведените разговори с представители на ДСП и доставчици на услуги очертават следните пропуски в действащия механизъм за превенция на изоставянията на ниво родилен дом:

➤ до ДСП не стига информация за бременни в риск от изоставяне на децата си преди постъпването им в родилен дом;

➤ липсват актьори в общността, които да идентифицират рискови случаи и да подават информация в ДСП, за да стартира интервенция;

➤ нужда от образование и повишаване на чувствителността в училище относно семейно планиране, отговорно родителство, последици от изоставяне на детето за отглеждане в институция.

Успешната работа по предотвратяване на изоставянията на ниво родилен дом може да се гарантира само при добре изградена и действаща партньорска мрежа по превенция, включваща местни власти, доставчици на услуги и държавни органи. Освен работата на терен с високорисковите общности и подобряване на достъпа на уязвимите групи до услуги в различните сфери (здравеопазване, социална сфера и закрила на детето) изключително важно е назначаването на социален работник от ОЗД в родилно отделение. Тази практика доказва своята ефективност при съвместните ни дейности с Фондация „АРК”, Великобритания при реализиране на проект „Деинституционализация на услугите за деца”. В рамките на проекта за периода март 2008г. – юли 2009г. при работа на партньорите успешно са приключили 41 случая на предотвратяване на изоставяне на ниво родилен дом..

Проследяването на данните за отпадналите от училище показва тенденция към намаляване на броя им през наблюдавания период.

Все още остава изключително сериозен проблемът с трайно не посещаващите училище ученици, които са застрашени от отпадане от училище.

Голям е броят на отпадналите от образователната система ученици от прогимназиален етап от училища, в които обучаващите се са от ромски произход. Експертите отчитат невъзможност за системен контрол за обхващане и задържане в училище на децата до 16-годишна възраст от някои етнически малцинства. Висок е процентът на учениците, които нередовно посещават обособените училища в ромските квартали. Пропуските в образователното им ниво са една от причините за многобройните им отсъствия и някои случаи на отпадане след записването им в масови училища в града с по-високи критерии. Все повече ученици напускат училище и поради липса на мотивация за учене или по социални причини.

Идентифицирането на децата, нередовно посещаващи училище, се усложнява от практиката да се прикриват отсъствията им, за да се запази броят на учениците в учебното заведение. Проблемът е особено силен в училищата в малки населени места с недостатъчен брой ученици за сформирани паралелки. Голяма част и от училищата в градовете вече не са изключение, поради намаляването като цяло на децата в училищна възраст.

Основните проблеми водещи до отпадане на децата от училище са: Липса на мотивация на децата за посещаване на училище; Не добро

владее на български език от деца от ромските общности; Занижен родителски контрол; Не приемане на образованието като ценност Недостатъчни доходи на семейството и бедност.

Основните идентифицирани нужди са:

- Включване на учениците в допълнителна подготовка по български език;
- Ангажиране на свободното време на учениците;
- Увеличаване на привлекателността на училището чрез извънкласни занимания;
- Включване в масови училища;
- Работа със семейството за развиване на мотивация за образование.

По данни на ОЗД Стара Загора до края на 2006г. при близки и роднини в община Стара Загора има настанени 200 деца. Към м. Май 2010 г. техният брой е вече 380.

Услугата „Приемна грижа” се развива в община Стара Загора от 2006г. За пет години в приемни семейства са настанени общо 21 деца.

Настаняванията на деца при близки и роднини и при приемни родители са алтернатива на институционалната грижа. Развитието на тези услуги би довело до стесняване на входа на институциите и намаляване на броя на децата, отглеждани в тях.

Ражданията на майки под 18 годишна възраст за община Стара Загора за тригодишен период са съответно за 2007г. – 127 бр., за 2008г – 110бр и за 2009г. - 112 бр.

Голяма част от децата на непълнолетни родители живеят в обособени ромски квартали Стара Загора и в села, населени предимно с роми. Няма официални данни каква част от изоставените деца са на непълнолетни родители. Необходимо е специално внимание към непълнолетните майки за превенция на изоставянето, изграждане на родителски капацитет и подкрепа; продължаване на образованието и развитие на професионална квалификация, включване на пазара на труда.

Към момента в Община Стара Загора са регистрирани 2 731 деца в многодетни семейства по данни на Д „СП”. Това са семейства с 3 и повече деца. Към 31.12.2009г., броят на многодетните семейства, регистрирани в Д „СП” Ст. Загора е 70.

Няма официални данни каква част от настанените в институции деца са от многодетни семейства. Анализът на настаняванията обаче показва, че 70 на сто от децата в домовете имат братя и сестри. За малка част от тях няма информация, а единици са тези, които са единствено дете. Над половината от децата настанени в ДДЛРГ са в институцията заедно със своите братя и сестри. Това показва, че трябва да се развият допълнителни услуги за подкрепа на семействата.

Децата в многодетни семейства са част и от групата на нередовно посещаващите училище, както и от ранно отпадащите. Една част от тях са

от ромски семейства, живеещи в обособени общности и в изолирани малки населени места. За да се даде възможност за социално включване и за да имат равен шанс е необходимо на тези деца да им се осигури достъп до качествено образование. Паралелно обхващането на децата на многодетни семейства в ранна възраст в детска градина и в целодневна форма на организация на образованието, ще подпомогне в отглеждането им социално слабите родители.

Деца, жертви на насилие и трафик

Показател	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.
Общ брой деца жертви на насилие и трафик	95	37	25	37
В т. ч. - физическо	27	6	5	17
Сексуално	5	1	0	7
Психическо	31	12	7	6
Пренебрегване	28	13	13	3
Трафик	4	5	0	4
Риск от изоставяне или изоставени	-	69	63	40
Деца с полицейска закрила /бр./	27	27	41	22

Данните показват, че най-голям е броят на децата, жертви на физическо насилие. Висок се задържа и дялът на децата, спрямо които е приложено психическо насилие, както и на тези, пренебрегвани от своите родители или близки.

Въпреки увеличеното разкриване и съобщаване на случаи, остава проблем изваждането на светло на домашното насилие и преодоляването на „задругата на мълчанието”. За жертвите на насилие остава необходимо осигуряването на сигурност, терапия за преодоляване на травмите, обществена и социална подкрепа.

Относително постоянна остава бройката на децата, жертва на трафик през наблюдавания период. Това се отнася и за децата, получили полицейска закрила с отчетен значителен пик през 2009г. – 41 деца.

Децата с противообществени прояви и поведенчески проблеми биха могли да се изведат като отделна целева група. Поведенческите проблеми, определени от представителите на ДСП са: агресия, използване на алкохол и упойващи вещества, кражби, побой.

Специфични групи деца в риск

Източник	Деца, живеещи на улицата	Проституиращи	Деца, извършили кражби	Деца, извършили насилие	Деца, със зависимости

По данни на РУ „Полиция” Ст. Загора	0	10	47	63	1
Бр. случаи, разгл. от МКБППМН	0	4	42	45	0

Анализът на данните от МКБППМН показва увеличение на случаите на деца, извършили кражба или насилие. Агресията между децата в училище е основен проблем, добиващ все по-големи размери. Идентифицираните нужди в тази посока са:

- да бъдат изслушвани и разбирали децата относно причините за извършените прояви;
- да се промени модела на интервенция – насилието да бъде оценявано като симптом за проблем, а не като причина за наказание;
- да се популяризира сред децата разпознаването на насилието и да се изградят умения за избягване на риска от насилие и агресия.

Факторите, водещи до различни противообществени прояви и поведенчески проблеми на децата са: ниския родителски контрол, раздялата в семейството – при разведени родители или родители в чужбина, бедност, безработица.

Идентифицираните нужди за превенция на поведенческите проблеми при децата са:

- Осигуряване на подкрепа от родителите и намаляване на агресията в семейната среда;
- Ангажиране на свободното време на децата;
- Преодоляване на междупоколенческите конфликти;
- Подкрепа в училище;
- Осигуряване на подкрепата на психолог при нужда.

Общности и групи в неравностойно положение

Безработни

Това са групи от безработни лица с по-ниска конкурентноспособност на пазара на труда, в които се включват: безработни младежи; безработни младежи с трайно намалена работоспособност; безработни младежи от социални заведения, завършили образованието си; продължително безработни лица; безработни лица с трайно намалена работоспособност; безработни лица – самотни родители /осиновители/ и/или майки /осиновителки/ с деца до 3- годишна възраст; безработни лица, изтърпели наказание “лишаване от свобода”; безработни жени над 50- годишна възраст и мъже над 55-годишна възраст; други групи безработни лица.

Етнически общности в неравностойно положение

В настоящата група се включват хора, живеещи в обособените ромски общности в община Стара Загора – кв. Лозенец, кв. Чумлека, кв. Зора и селата Калитиново, Братя Кунчеви, Хрищени, Хан Аспарухово. В ромските квартали са налице различни фактори подкрепящи бедността – ранно отпадане от училище, ниско образование и квалификация на голяма част от жителите, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия, липса на достъп до здравни, социални, образователни услуги. Допълнителен фактор, затрудняващ развитието на общността е самото гето. Обособените ромски общности са районите с най-голям относителен дял на непълнолетни майки, деца, настанени в институции, деца, в риск от отпадане от училище. Акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори оказва най-силно влияние, когато семейството живее в рамките на собствената компактна малцинствена група.

В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито децата рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители. За да се разбие затворения цикъл, е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца:

- Наваксване на липсата на професионална квалификация и образование Допълнителна професионална квалификация и образование за младежите, отпаднали от училище или с основно и по-ниско образование;
- Подкрепа на родителя в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности за заетост;
- Изграждане на родителски капацитет и увереност;
- Включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация и овладяване на български език;
- Мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;
- Осигуряване на достъп до качествено образование за децата и конкурентноспособният на пазара на труда;
- Директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции, както и превенция на изоставянето;
- Изграждане на механизъм на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация.

Семейства в бедност

Няма официални данни за броя на семействата в бедност. Необходимо е да се обобщят данните в ДСП, РИО на МОМН, ТД на НАП, за да се идентифицират семействата в бедност. По данни на Д „СП” към 31.12.2009г. месечни социални помощи са получавали 377 лица. Лицата под линията на бедност, получаващи целеви помощи за отопление за отоплителен сезон 2007-08г. са 2 348, за отоплителен сезон 2008-09г. са 2 227, а за отоплителен сезон 2009-10г. са 1 912.

Членовете на семейството попадат в различни групи в риск и е нужно да се осигури социална подкрепа и достъп до услуги както на родителите, така и на техните деца

При анализа на рисковите групи е констатирана липсата на достатъчно точни данни за броя на лицата, които попадат в съответните групи поради факта че системите на социалното подпомагане и социалните услуги не са ориентирани към превенция на риска от социално изключване, а и рискът от социално изключване е резултат от съчетаване на фактори от различно естество, а не резултат от една единствена характеристика.

Децата, отделени от своите семейства и настанени в специализирани институции, са една от най-уязвимите групи в обществото. Проектът предвижда чрез Общностния център за деца и семейства да се предоставя комплекс от услуги за превенция изоставянето на децата в институциите чрез подкрепа за тяхната интеграция в биологичните и разширени семейства.

Отпадането от училище и липсата на образование е един от най-сериозните фактори за попадане в ситуация на множество рискове – бедност, противоправно поведение, насилие, зависимост и др. Инвестирането в предучилищна възраст е от решаващо значение и за успешната интеграция в училище на децата в риск. Доказано е, че интервенциите по отношение на децата в ранна възраст имат значим ефект по отношение на прекъсване на цикъла на бедност за тези деца. Необходими са комплексни интервенции между социалната и образователната сфера, насочени към подобряване на тяхното взаимодействие, развиване на приятелска за децата образователна среда, преодоляване на социалните затруднения за посещаване на училище.

Децата с увреждания, посещаващи детските градини и училищата са обхванати от ресурсно подпомагане – ресурсни учители и логопеди. Основните потребности при тях са: достъп до образование; равен достъп до услуги и възможности; осигуряване на достъп до адекватна здравна грижа; придобиване на умения и навици за самостоятелен живот; осигуряване на достъпна архитектурна среда; осигуряване на възможности за професионална квалификация и реализация; осигуряване на подкрепяща

среда за семейството и близките на децата с увреждания; интеграция в общността.

Децата с увреждания, които се отглеждат в семейна среда обикновено остават изолирани в семейството, не посещават детски и учебни заведения. Необходимо е да се осигури достъпна архитектурна среда, достъп до качествена здравна грижа, до образование и социални услуги. Осигуряването на подкрепяща среда за семейството и близките на децата с увреждания е водеща потребност при планирането на социалните услуги. Липсата на финансова стабилност и липсата на социална подкрепа за тези семейства води до настаняването на значителен брой деца с увреждания в специализирани институции, с което категорично не се разрешава проблемът на децата. Услугите и мерките за тези групи ще целят подкрепа за развитие на техните умения и способности и промяна на средата по посока на създаване на условия за интеграцията им.

В ромските общности са налице различни фактори, пораждащи бедността – ранното отпадане от училище, ниско образование, липса на професионална квалификация, липса на трудови навици, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия, липса на достъп до здравни, социални и образователни услуги. В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито деца рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители. Ако не бъде атакуван навреме, проблемът с детската бедност се задълбочава и може да прерасне в т.нар. „Междупоколенско предаване на бедността” – за децата, които днес живеят в бедност е много по-вероятно да живеят в бедност и в бъдеще. За това е от ключово значение да бъдат атакувани причините за появата и разпространението на детската бедност. Най-силно влияние оказват големината, съставът и характеристиките (възрастови, образователни, трудов статус и доходи) на домакинството, в което расте детето. Децата в домакинства на самотни родители и в многочленни домакинства с три и повече деца са най-силно изложени на риск от бедност. Също така рискът от бедност е най-силен за младите семейства, именно там, където родителите са под 30-годишна възраст. Образователното равнище на родителите също е силен фактор, оказващ влияние върху риска от бедност сред децата – сега и в бъдеще. Колкото по-ниско е образователното равнище на родителите, толкова е по-голям шансът те да са безработни и/или да получават ниски доходи, упражнявайки заетост с ниско качество.

Детската бедност и предаването на бедността между поколенията са резултат от сложни взаимодействия между структурата на домакинството, в което живее детето, условията на пазара на труда, подкрепата от страна на държавата, но и от специфични фактори. Затова най-успешната стратегия за преодоляване на тези негативни явления е онази, която се бори с бедността сред децата във всички аспекти.

Деца са една от най-уязвимите групи в обществото. Бедността ограничава реализацията на техни основни права. Преодоляването на детската бедност означава преди всичко разрушаване на онзи порочен кръг, в който бедността се предава от едно поколение на друго. За да се преодолее детската бедност и предаването на бедността между поколенията е необходимо да се прилага интегриран подход, който да координира усилията във всички сфери от значение за детското благосъстояние и подкрепата за децата да започне на най-ранен етап от тяхното развитие.

За да се разбие затворения цикъл децата да повторят модела на социална изолация на своите родители е необходима комплексна интервенция, насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца включваща:

- Подкрепа на родителите, в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности за заетост;
- Изграждане на родителски капацитет и увереност;
- Включване на децата от ранна възраст в детска градина, с цел социализация и овладяване на български език;
- Мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;
- Осигуряване на достъп до качествено образование за децата и младите хора и гарантиране на бъдеща конкурентноспособност на пазара на труда;
- Директна работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството, превенция на изоставянето;

Уязвимите семейства с деца са специфични рискови групи, обхващащи семейства, изпаднали в ситуация на уязвимост по една или друга причина. В нея влизат многодетни и непълни семейства; семейства, в които един или двамата родители са с увреждания; семейства, в които има родител/и с различни зависимости; бедни семейства, непълнолетни родители и други. Като цяло това е най-голямата рискова група. Подкрепата на семействата, а не само на децата в риск, ще създаде условия за задържане на децата в семействата им и за повишаване на качеството на грижа за тях. Вниманието към семействата има своето отражение и върху демографската ситуация в общината. Подкрепата на тези семейства се изразява в създаване на условия за задържане на децата в семейна среда и повишаване на качеството на грижа за тях. Отглеждането на деца в специализирани институции е в ущърб на детската личност и развитието им като цяло и в много случаи има неотменими последици. Поради тази причина е наложително да бъдат сведени до минимум случаите на

изоставяне на дете от родителя, като се действа превантивно. Необходимо е създаване на услугата Общностен център за деца и семейства за развиване на уменията за родителстване на родителите с малки деца и подкрепа за задържане на децата в семействата. Предвижда се подкрепа на социално-слаби семейства и на семейства с деца с увреждане, по отношение развиване на умения за социална интеграция на семейството като цяло и на индивидуалното развитие на неговите членове.

Стара Загора е община, където е налице голямо етническо разнообразие с представители на почти всички етнически групи - българи, роми, турци и др. Както в по-голямата част на страната, така и в община Стара Загора, ромската етническа група има най-сериозни интеграционни проблеми, поради висока концентрация на безработица, ниска образованост и незадоволително качество на живот. В град Стара Загора се намира и един от най-големите обособени ромски квартали „Лозенец”¹, с население над 35 000 души. В съседство до него се намира друг по-малък квартал „Македонски” със смесено население - роми и българи. Според местните неправителствени организации в общината съществуват тенденции за отпадане на деца от училище, като все повече отпадат не само деца от ромската общност, но и деца от турската общност.

III. Механизми за управление

Изпълнението на Плана е съвместна задача на органите на местната власт, Д „Социално подпомагане” Д „Бюро по труда”, училищата, детските градини, детските ясли, лечебни заведения, заведенията, предоставящи социални услуги, граждански организации и местния бизнес.

При изпълнението на Плана ще се съблюдава принципът на партньорство с местните общности и представители на целевата група.

Финансирането на изпълнението на Плана ще се осъществява със средства от общинския бюджет, републиканския бюджет и средства от европейски фондове.

IV. Мониторинг на изпълнението

В края на периода на Плана за действие се очаква постигане на следните резултати:

- Повишено качество на образование на учениците в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за ученици в сходна ситуация ;
- Повишена здравна и екологична култура на учениците и младите хора в кварталите;

---

¹ Според данни на неправителствената организация “Свят без граници”

- Намалена безработицата сред малцинствата;
- Подобряване на жилищните условия на целевата група;

Целта на мониторинга е чрез систематично събиране и анализиране на информация да следи за постигането на измерими резултати от дейностите по изпълнението на мерките по плановия документ, както и активно да включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението:

Оперативното изпълнение на дейностите изисква да се обособи Звено за мониторинг и оценка с ясни, конкретни задачи и отговорности. Кметът на общината чрез заповед определя състава на Звеното за мониторинг и оценка като относително самостоятелна структура. Определя се и отговорно лице, което да координира изпълнението и отчитането на плана за действие за изминалата година пред общинския съвет, в срок до 1 февруари на следващата година.

Звеното за мониторинг и оценка изготвя до 1 февруари мониторингов доклад за изпълнението на Плана за действие на общината в изпълнение на областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация за предходната година, която се изпраща до Областния управител.

Приетите от общинския съвет Планове за действие се изпращат до областния управител и стават приложение към Областната стратегия.

V. Таблица на плана за действие

1. ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
1. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на ромски деца и ученици в етнически смесени детски градини и училища.	1.1. Осигуряване на позитивни образователни условия за ранно детско развитие в системата на предучилищното образование /ранно детство и предучилищна възраст от 0 до 7 години/.	1.1.1. Осигуряване на подходяща образователна среда за включване на децата от обособените по етнически признак детски градини чрез поетапен прием в детски градини, извън ромските квартали, в разноетнически групи	Община, НПО „Свят без граници“, Детски градини и училища	2012-2014	В рамките на утвърдения бюджет на ЦОИДУЕ М, ОП РЧР	Външно финансиране Фондация „Америка за България“	Осигурена подходяща среда Брой подкрепен и проекти

2. Повишаване на качеството на образование в обособените ДГ в големите ромски квартали и в селските региони, в които учат предимно ромски деца	2.1.1. Въвеждане на билингвална организация на обучение за деца от различни етнокултурни общности	Детски градини Училища с предучилищни групи	2012-2014	В рамките на собствените бюджети	Детски градини	
	2.1.2. Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи. Допълнителни занимания с деца в детските градини, за които българският език не е майчин	Детски градини НПО	2012-2014	Операция BG051PO001-4.1.05 "Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства"	ОП РЧР	
3. Интегриране и адаптиране на децата и учениците от ромски произход в приемните училища	3.1. Запазване на статута на приемните училища и включване на нови такива	Отдел ОМДС в сътрудничество с училищата, общински съветници, родителска общност, училищни настоятелства	2012 - 2014			Устойчивост на процеса на интеграция
	3.2. Запазване на броя на ромските деца, записани в приемните училища за 2011/12 учебна година - 150.	Отдел ОМДС в сътрудничество с училищата, общински съветници, родителска общност, училищни настоятелст	2012 - 2014			Устойчивост на процеса на интеграция

			ва				
		3.3. Осигуряване транспорт на ромските деца до приемните училища	НПО	2012 - 2014			Редовно посещаване на учебните занятия
		3.4. Осигуряване на безплатни учебници и безплатни закуски.	Община Стара Загора, Училищните ръководства	2012-2014	Държавен бюджет, общински бюджет		Обеспечаване с учебници и помагала
		3.5. Включване на ромски деца в полуинтернатни и групи за обучение в приемните училища	Отдел ОМДС, училища, НПО	2012-2014	Бюджетите на съответните училища		Осигуряване на целодневна форма на обучение
		3.6. Сътрудничество с отдел "Закрила на детето" и МКБППМН за задържане в училище на децата, застрашени от отпадане	Отдел ОМДС, училища, МКБППМН, Отдел "Закрила на детето", Сдружение "Свят без граници"	2012-2014	В рамките на бюджетите на съответните структури и организации		Ограничаване броя на отпаднали те ученици
		3.7. Стимулиране на учители и класни ръководители за работа с деца от ромски произход	Приемни училища	2012-2014			Увеличаване броя на хората от ромски произход с по-висока степен на образование
		3.8. Стимулиране и насърчаване на ромски деца, постигнали добри резултати в училище за продължаване на образованието им	Отдел ОМДС, училища, СНЦ "Свят без граници"	2012-2014			Професионално подготвени кадри от ромски произход, отговарящи на нуждите от такива специалисти на пазара на труда

4. Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда, интеркултурна компетентност у директорите, учителите и другите педагогически специалисти	4.1. Създаване на условия за равнопоставеност и адаптация на ромските деца и ученици в новата образователна среда	4.1.1. Осъществяване на контрол върху приемните детски градини и училища за недопускане на обособени групи и паралелки по етнически признак	РИО в сътрудничество с общини и НПО	2012-2014	В рамките на държавния и общинския бюджет	МОМН Общините	
		4.1.2. Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца	РИО в сътрудничество с директорите на детски градини и училища	2012-2014	В рамките на държавния и общинския бюджет По проекти от ЕС	МОМН Общини ОПРЧР	
	4.2. Формиране на интеркултурна компетентност на директори, учители и други педагогически специалисти	4.2.1. Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	общини училища детски градини висши училища НПО	2012-2014	Операция BG051PO0 01-4.1.05 "Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства"	ОПРЧР, „Квалификация на педагогическите специалисти“	
5. Превръщане на културното многообразие в източник и фактор за взаимно опознаване и духовно развитие на подрастващите и за създаване на атмосфера на самоуважение, толерантност и		5.1. Създаване на 13 клуба по интереси в I ОУ „Г. Бакалов“	Екипът по Проект „Заедно напред“ по ОП РЧР	2012г.	ОП РЧР		Възпитание в дух на опознаване и уважение на различията
		5.2. Тематични екскурзии за опознаване историята и културата на България	Екипът по Проект „Заедно напред“ по ОП РЧР и I ОУ „Г. Бакалов“	2012г.	ОП РЧР		Опознаване културата и историята на България

разбирателство и формиране на подходящ социално - психологически климат, който благоприятства реализацията на Плана	5.3. Спортно-туристически дейности	ОМДС, училища				Възпитани е в дух на взаимно опознаване и уважение към постиженията на другите
	5.4. Организиране на 2 пресконференции – за напредъка на Проекта „Заедно напред” и за постигнатите резултати от дейностите по Проекта, изготвяне на 3 публикации	Екипът по Проект „Заедно напред” по ОП РЧР и I ОУ „Г. Бакалов”	2012г.	ОП РЧР		Публичност и информиране на обществеността

2. ПРИОРИТЕТ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
1. Подобряване на здравната помощ за новородените и децата в предучилищна възраст	1.1.Своевременно регистриране на новородените и децата при личен лекар	1.1.1. Издирване на деца без личен лекар и разясняване пред родителите им важността за регистрирането им	НПО, лични лекари, РЗИ	2012 - 2014	Човешки ресурс, транспорт, материална база	Външни източници	Минимум 75 на сто от децата, записани при личен лекар в населените места, в които работят НПО
	1.2. Повишаване на обхвата с имунизации по Националния имунизационен календар на новородените и	1.2.1 Провеждане беседи и разговори с младите майки за значението	РЗИ, НПО, мобилни кабинети	2012 - 2014		Външни източници	Проведени минимум 12 беседи годишно по

	децата до 7-годишна възраст	на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар					посочените теми
		1.2.2. Провеждане на имунизации с мобилни екипи в населени места без лични лекари	РЗИ, лечебни заведения,	2012 - 2014		Държавният бюджет	90 на сто от децата в населени места без лични лекари, обхванати с имунизации
		1.2.3. Активно издирване от личния лекар на новородени в домашни условия деца и тяхното имунизирание с ваксините, съответстващи на възрастта	Лични лекари, РЗИ	2012 - 2014		НЗОК	95 на сто от родените в домашни условия, обхванати с имунизации
	1.3. Подобряване на информираността за здравословно хранене на новородените и малките деца	1.3.1 Провеждане на беседи и разпространение на информационни материали, организиране на обучения за	РЗИ, НПО „Свят без граници”	2012 - 2014		Външни източници	Проведени минимум 12 беседи годишно по темата за здравословното

		жени, ангажирани с отглежданет о на малки деца					хранене
2. Подобряване на профилактичните дейности сред ромското население	2.1. Превенция и контрол на ХИВ, туберкулоза и сексуално предавани инфекции сред уязвимите ромски общности	2.1.1. Изграждане на капацитет и работа в общността за превенция и контрол на ХИВ чрез услуги по консултиране и насочване за анонимно и безплатно изследване за ХИВ и сексуално предавани инфекции; обучение; работа на терен; здравно-социални центрове в ромска общност; мобилни медицински кабинети	МЗ, НПО „Свят без граници”, общини, РЗИ, КАБКИС, лечебни заведения, АСП	2012 - 2014		Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции 2008-2015; Програма VUL-202-G01-H-00 „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН”, финансирана от Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария	Брой и процент млади хора от ромска общност, достигнати с пълен пакет услуги за превенция на ХИВ
		2.1.2. Дейности по подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност чрез провеждане на скрининг за риска, придружаван	МЗ, НПО „Свят без граници”, общини, лечебни заведения, АСП	2012 - 2014		Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата; Програма VUL-607-G02-T „Подобряване на	Брой лица от ромска общност, обхванати със скрининг за риска от туберкулоза Брой и

е и
изследване
за
туберкулоза;
подкрепа в
процеса на
лечение на
болните от
туберкулоза

контрола
на
туберкулоз
ата в
България”;
Програма
BUL-809-
G03-T
„Укрепван
е на
националн
ата
програма
по
туберкулоз
а в
България”,
финансира
ни от
Глобалния
фонд за
борба
срещу
СПИН,
туберкулоз
а и малария

процент
лица от
ромска
общност
,
обхвана
ти със
скринин
г за
риска от
туберку
лоза,
които
получав
ат
медицин
ски
преглед
чрез
микро-
скопско
изследва
не,
рентгено
логичен
преглед
и
туберку
линов
кожен
тест
Брой
пациент
и с
туберку
лоза от
ромска
общност
с
директн
о
наблюда
вано
лечение
в
продълж
ителната
фаза или
с
латентна

							туберкулозна инфекция, които получават подкрепата от ключови сътрудници
3. Подобряване достъпа до здравни услуги	3.1. Доближаване на практиките за първична и специализирана помощ до кварталите, населени предимно с ромско население	3.1.1. Подкрепа за функционирането на амбулатории за първична медицинска помощ в квартали, населени предимно с ромско население, съфинансирани от общините и с мобилна техника	НЗОК, общини, НПО	2012 - 2014			Проведени профилактични прегледи и изследвания в населени места
		3.1.2. Разширяване обхвата на медико-социалните услуги, предлагани в Здравно-социалния център в кв. „Лозенец“, град Стара Загора	Лични лекари, община, АСП, НПО „Свят без граници“	2012 - 2014		Държавен бюджет	Подобри здравни грижи на ромското население

4. Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население	4.1. Обучение на ромското население за предпазване от най-честите заболявания	4.1.1. Разработване и реализация на програми за превенция на трафик на хора и сексуално насилие сред лица от ромската общност	МЗ, НПО, здравни медиатори и теренни работници	2012 - 2014	2012-2015 по 14 000 лв. ежегодно	Държавният бюджет	Разработване и изпълнение на програмата
---	---	---	--	-------------	----------------------------------	-------------------	---

3. ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Оперативна цел	Цели	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства в лв.	Източник	
1. Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура	1.1. Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско население	1.1.1 Оценка на нуждите от подобряване състоянието на ромските квартали по отношение на инженерната инфраструктура	Общини	2012-2014		Общински бюджети	брой общини, извършили оценка на нуждите
	1.2. Създаване на кадастрални карти и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско население	1.2.1. Изработване на кадастрални карти и кадастрални регистри на територии, включващи зони с компактно ромско население	МРРБ	2012-2014		Държавен бюджет	Площ (в ха) на създадени и кадастрални карти
	1.3. Актуализация /изработване на подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени	1.3.1. Актуализация на подробни устройствени планове на съществуващи и терени	Общини	2012-2014		Общински бюджети	Площ (в ха) на актуализирани подробни устройствени планове

1.4. Проектиране и изграждане на техническа инфраструктура	1.4.1. Проектиране на техническа инфраструктура - водоснабдяване - канализация - улична мрежа - благоустрояване	Общини МРРБ	2012-2014		Общински бюджети Държавен бюджет	брой проекти
	1.4.2. Изграждане на обекти от техническата инфраструктура	Общини МРРБ	2012-2014		Общински бюджети Държавен бюджет	брой обекти технически параметри брой ползватели
1.5. Изграждане и рехабилитация на социални жилища	1.5.1. Рехабилитирани съществуващи и социални жилища	Общини МРРБ	2012-2014		Общински бюджети чрез ОП "РР"	брой рехабилитирани социални жилища брой ползватели
1.6. Реконструкция на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.	1.6.1. Реконструкция на обекти на образователната инфраструктура	Общини МРРБ	2012-2014		Общински бюджети чрез ОП "РР"	брой реконструирани обекти брой ползватели
	1.6.2. Реконструкция на обекти на културната инфраструктура	Общини	2012-2014		общински бюджети	брой реконструирани обекти брой ползватели
	1.6.3. Реконструкция на обекти на	Общини	2012-2014		общински бюджети	брой реконструирани

		социалната инфраструктура					обекти брой ползватели
--	--	---------------------------	--	--	--	--	------------------------------

4. ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
1. Осигуряване на достъп на ромите до пазара на труда	1.1. Осигуряване на заетост на ромите	1.1.1. Организиране на обучителни курсове за безработни лица:	Общината съвместно с Д „БТ”	2012-2014		Кандидатстване по ОПРЧР и други програми и проекти	
	1.2. Осигуряване на заетост на ромите, търсещи работа	1.2.1. Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове	Общината съвместно с Д „БТ”	2012-2014		Кандидатстване по ОПРЧР и други донорски програми и проекти	Брой лица с осигурена заетост
2. Насърчаване на социалния и гражданския диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите.	2.1. Подкрепа за провеждане на инициативи и кампании	2.1.1. Среци, семинари, дискусии, кръгли маси, кампании.	Общината съвместно с Д „БТ”	2012-2014		Кандидатстване по програми и проекти	Брой проведени срещи, кампании, кръгли маси, дискусии и семинари: 10

5. ПРИОРИТЕТ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
1. Превенция в училищните общности за създаване на среда, която влияе за намаляване на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.	1.1. Намаляване на противообществените прояви	1.1.1. Провеждане на дискусии, обсъждания, ролеви игри на теми: <ul style="list-style-type: none"> „насилнието в училище и извън него” „междоличностните отношения”, „асоциални прояви и последиците от тях” 	Общината МКБППМ Н Училищата	2012-2014	В рамките на бюджета на МКБППМН		Брой ученици
		1.1.2. Мерки за оказване на професионална подкрепа на деца, които са регистрирани в Детска педагогическа стая.					
2. Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез спорт	2.1. Реализиране на програми и проекти насочени към утвърждаване на толерантни междуетнически отношения между младежите – роми и не-роми	2.1.1 Кандидатстване по различни програми за провокиране чувство на симпатия към младите роми.	Общината	2012-2014		По проект	Брой на привлечените деца и младежи за участие в проекта за толерантност и

междует
нически
отношен
ия

6. ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА И МЕДИИ

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
1. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от българската национална култура и създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот на различни нива	1.1.Повишаване на възможностите за съхраняване на ромските традиции и култура, неформално образование и достъп до култура чрез читалищата	1.1.1. Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската	МК Общини, НПО	2012- 2014		Републикански бюджет ЕФРР	Брой подкрепени читалища и НПО по програми на Министерството на културата; Брой подкрепени читалища по общинските програми за развитие на читалищното дело;
		1.1.2. Популяризиране на ромската култура чрез културния календар на община Стара Загора	МК Общини, НПО	2012- 2014			Брой вписани културни събития, свързани с ромската

							култура , постъпили в календар на общината
		1.1.3. Съдействие за организиране на културни прояви и форуми, посветени на ромската култура по програми на Министерството на културата на конкурсен принцип и по международни програми за култура	МК Общини, НПО	2012-2014		Републикански бюджет ЕФРР Международни програми за култура	Брой подкрепени проекти и на културни институти и НПО, участвали в програми на МК и по други национални и европейски програми

7. ПРИОРИТЕТ ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Цели	Задачи	Дейности	Отговорна институция	Времеви период	Финансиране		Индикатори
					Средства	Източник	
1. Намаляване на изоставянето на деца от ромската общност и предотвратяване на институционали	1.1. Ранно идентифициране и ранна превенция на рисковете от изоставяне и negliжиране на деца в риск от ромската	1.1.1. Разширяване и развитие на услугите на Междупокълнческa кьща „Свят без граници”	НПО „Свят без граници”	2012 – 2014		Външни средства	
		1.1.2.	Община	2012 –		Проект	

заявата ромската общност и предотвратява не на институциали заявата	общност	Подкрепа за формиране на родителски умения сред уязвимите групи родители чрез насочването им към социални услуги в общността	Ст. Загора, Дирекция „Социално подпомага не”, доставчици на социални услуги	2014		„Изграждане на общностен център”; в рамките на утвърдения бюджет на отговорните институции	
		1.1.3. Осъществяван е на програма на ранна интервенция, чрез домашни посещения и подкрепа на семействата на деца с проблеми в развитието	Община Ст. Загора, Дирекция „Социално подпомага не”, доставчици на социални услуги	2012 – 2014		Проект „Изграждане на общностен център”; в рамките на утвърдения бюджет на отговорните институции	
	1.2. Подобряване на социалните ресурси на уязвими семейства	1.2.1. Развиване на мерки за подкрепа на отговорно родителство	Община Ст. Загора, Дирекция „Социално подпомага не”, доставчици на социални услуги	2012 – 2014		Проект „Изграждане на общностен център”; в рамките на утвърдения бюджет на отговорните институции	

ОБЩНСКИ СЪВЕТ СТАРА ЗАГОРА
ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ ЕМИЛ ХРИСТОВ